

انواع بیمه باربری

به اعتقاد محققین قدیمی‌ترین نوع بیمه که تا حدود زیادی با قواعد بیمه امروزی تشابه داشته، بیمه باربری و حمل و نقل دریایی می‌باشد. این بیمه‌نامه در اواسط قرون وسطی در بین تجار، مالکان کشتی و سرمایه داران و بانکداران رایج بوده است.

فهرست

پوشش داخلی

خطرات اصلی

خطرات اضافی

شروع و خاتمه تعهدات بیمه‌گر

شرط طبقه بندی کشتی ها

بیمه ارزش اضافی

قراردادهای متحدالشکل خرید و فروش کالا (اینکوترمز)

موارد مشمول اضافه نرخ ها

موارد مشمول تخفیف

وظیفه بیمه‌گذار در ارائه اطلاعات به بیمه‌گر

وظایف بیمه‌گذار در صورت وقوع خسارت

اسناد مورد نیاز برای درخواست خسارت

کالاهایی که به صورت جفت یا دست عرضه می‌شوند

بیمه باربری و حمل و نقل کالا چیست؟

اصطلاحات عمومی بیمه

اصطلاحات تخصصی بیمه باربری و حمل و نقل

انواع بیمه باربری و حمل و نقل بر اساس محدوده جغرافیایی

بیمه باربری و حمل و نقل وارداتی

بیمه باربری و حمل و نقل صادراتی

بیمه باربری و حمل و نقل ترانزیت

بیمه باربری و حمل و نقل داخلی

انواع بیمه باربری و حمل و نقل بر اساس پوشش

بیمه‌نامه از بین رفتن تمامی کالا (Total Loss)

مجموعه شرایط C

مجموعه شرایط B

مجموعه شرایط A

استثنائات کلوزهای سه گانه بیمه باربری و حمل و نقل

بیمه حمل و نقل کالا همچون سایر پدیده‌های اجتماعی سیر تکاملی خود را در طول زمان سپری نموده تا به شکل امروزی در آمده است.

در این شکل گیری، عوامل، مراجع و مؤسسات مختلفی نقش مؤثر داشته که معروفترین آنها مؤسسه بیمه‌گران لندن می‌باشد. مؤسسه نامبرده شرایط و مقرراتی را تدوین نمود که حاوی مسائل فنی و حقوقی بیمه باربری و حمل و نقل بوده و در زمینه کشتی و کالا، مبنای صدور بیمه‌نامه در بسیاری از کشورهای جهان از جمله کشور ما قرار گرفت. در بیمه حمل و نقل آخرین شرایط، مربوط به سال ۱۹۸۳ میلادی می‌باشد که به شرایط C، A+B معروف و به ترتیب جایگزین شرایط قدیمی ALL RISKS، W.A، F.P.A شده است.

بیمه باربری و حمل و نقل کالا چیست؟

بیمه باربری و حمل و نقل کالا (زمینی، دریایی و هوایی) بیمه‌ای است که به موجب آن بیمه‌گر در مقابل دریافت حق بیمه از بیمه‌گذار، متعهد می‌شود در صورتی که در جریان حمل کالا از نقطه ای (مبدأ حمل کالا) به نقطه دیگر (مقصد حمل کالا)، در اثر وقوع خطرهای موضوع بیمه، کالا تلف شده و یا دچار خسارت شود و یا بیمه‌گذار هزینه‌هایی در رابطه با این خطرات متحمل شود، تمام خسارت‌های وارد را جبران نماید. علاوه بر آن در بعضی موارد زیان وارده به اشخاص ثالث نیز از طریق این بیمه جبران می‌شود.

اصطلاحات عمومی بیمه

اصطلاحات زیر صرف نظر از هر معنی و مفهوم دیگری که ممکن است داشته باشند، در این شرایط عمومی با تعریف مقابل آن به کار رفته است:

بیمه‌گر: شرکت بیمه‌ای است که مشخصات آن در این بیمه‌نامه نوشته شده است و در ازای دریافت حق بیمه، متعهد به جبران خسارت‌های احتمالی طبق شرایط مندرج در بیمه‌نامه می‌باشد.

بیمه‌گذار: بیمه‌گذار شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه است که بیمه را خریداری نموده و متعهد پرداخت حق بیمه آن می‌باشد.

ذینفع: شخصی است که بنا به درخواست بیمه‌گذار نام وی در این بیمه‌نامه درج گردیده است و تمام یا بخشی از خسارت به وی پرداخت می‌شود.

حق بیمه: مبلغی است که در بیمه‌نامه مشخص شده و بیمه‌گذار موظف است آن را هنگام صدور بیمه‌نامه یا به ترتیبی که در بیمه‌نامه مشخص می‌شود، به بیمه‌گر پرداخت نماید.

موضوع بیمه: موضوع بیمه اموال مندرج در جدول مشخصات این بیمه‌نامه می‌باشد.

مدت اعتبار بیمه نامه: مدت این بیمه‌نامه بر اساس شرایط کلوز پیوست می‌باشد، اما در مورد حمل غیر دریایی یا ترکیبی، یکی از شرایط زیر جایگزین کلوزهای A، B، C می‌گردد:

در مورد حمل هوایی ۳۰ روز پس از رسیدن هواپیمای حامل کالا به فرودگاه کشور مقصد.

در مورد حمل زمینی ۶۰ روز پس از ورود کالا به مرز زمینی کشور مقصد.

مدت‌های ذکر شده، با درخواست بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر و پرداخت حق بیمه اضافی قابل تمدید می‌باشد.

فرانشیز: بخشی از هر خسارت است که به عهده بیمه‌گذار است و میزان آن در بیمه‌نامه مشخص می‌گردد.

اصطلاحات تخصصی بیمه باربری و حمل و نقل

زیان همگانی: یکی از اصول قانون دریانوردی است که بر پایه آن همه طرف‌های دخیل در یک سفر دریایی، در هرگونه خسارتی که با قربانی کردن داوطلبانه بخشی از کشتی یا کالاهای آن به منظور نجات از موارد اضطراری صورت گرفته، به تناسب سهم هستند.

بیمه اتکایی (Reinsurance): قرارداد واگذاری که به موجب آن شرکت بیمه بخشی از تعهدات بیمه‌ای مازاد بر ظرفیت مالی و فنی خود را، مجدداً نزد شرکت یا شرکت‌های بیمه دیگر (شرکت‌های بیمه اتکایی) بیمه می‌نمایند.

بارنامه: بارنامه اوراق بهاداری است که از طرف مؤسسه بیمه باربری و حمل و نقل صادر و مشخصات کالا، نام و آدرس گیرنده و فرستنده کالا، میزان کرایه حمل، مشخصات، تعداد و وزن کالا در آن قید می‌گردد. بارنامه به منزله قرارداد حمل، رسید دریافت کالا و سند مالکیت آن است.

Total Loss: فقط تلف شدن کامل مورد بیمه در یک مرحله بر اثر آتش سوزی، غرق شدن، سقوط هواپیما را در بر می‌گیرد. این بیمه‌نامه فقط تا رسیدن به مبادی ورودی کشور مقصد اعتبار دارد.

واقعی: یعنی وقتی کالا مثلاً در حادثه آتش‌سوزی یا غرق شدن کلاً از بین برود.

فرضی: وقتی است که هزینه تعمیر و یا بازسازی کالا آن قدر باشد که از ارزش واقعی آن بیشتر شود. در این صورت بیمه‌گر ترجیح می‌دهد غرامت آن را بپردازد.

ارزش مورد بیمه: در صورتی که بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر توافق خاصی صورت نپذیرفته باشد، ارزش مورد بیمه شامل مجموع قیمت خرید کالا، هزینه حمل و عدم النفع می‌باشد.

عدم نفع: میزان عدم نفع این بیمه‌نامه معادل ۱۰٪ مجموع قیمت خرید کالا و هزینه حمل آن می‌باشد، مگر آنکه صریحاً توافق دیگری شده باشد.

پارانشیپمنت چیست؟

یعنی حمل به دفعات؛ به این معنی که کالای مورد بیمه طی چند مرحله از مبدا به مقصد مندرج در بیمه‌نامه حمل گردد.

ترانشیپمنت (Transshipment) چیست؟

انتقال کالا از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر ترانشیپمنت است. این نوع نقل و انتقال بیشتر در حمل و نقل ترکیبی رایج است که در آن از وسایل نقلیه مختلف از جمله کشتی، هواپیما، قطار، کامیون، تریلر و سایر وسایل برای ارسال کالا به مقصد استفاده می‌شود. جریان انتقال غالباً با تخلیه و بارگیری مجدد همراه بوده و به دو شکل انتقال مستقیم و انتقال غیر مستقیم می‌باشد.

اف او بی (FOB) چیست؟

یا تحویل روی عرشه، کلمه ای برای توصیف یک فرآیند خاص از حمل و نقل کالا است و به معنی قیمت تا لحظه تحویل روی کشتی است. بنابر قوانین بین‌المللی در شرایط فوب، فروشنده وظیفه دارد تمامی هزینه‌های کالا را تا محل حمل اصلی متقبل شود و تمامی هزینه‌های بعد از این مرحله اعم از کرایه حمل، بیمه، تعرفه‌های وارداتی و غیره را خریدار متقبل می‌شود.

انواع بیمه باربری و حمل و نقل بر اساس محدوده جغرافیایی

۱) بیمه باربری و حمل و نقل وارداتی

مختص کالاهایی است که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی از کشورهای خارجی خریداری می‌گردند، که به صورت خریدهای براتی، بدون انتقال ارز و یا از طریق اعتبارات اسنادی انجام می‌گیرد و با توجه به قوانین جاری، خرید این نوع بیمه برای وارد کنندگان کالا اجباری می‌باشد.

۲) بیمه باربری و حمل و نقل صادراتی

کالاهایی که از ایران به مقصد کشورهای خارجی حمل می‌گردد، بر اساس انواع شرایط فروش، نیاز به بیمه‌نامه صادراتی دارند. به موجب این بیمه، شرکت‌های بیمه کالای صادره از کشور ایران تا کشور مقصد را تحت پوشش قرار می‌دهند.

مشخص نمودن ذی نفع یا بیمه‌گذار در این نوع بیمه‌نامه‌ها حائز اهمیت می‌باشد.

۳) بیمه باربری و حمل و نقل ترانزیت

مبداء و مقصد برخی از حمل‌ها در خارج از کشور ایران بوده و ممکن است کشور ایران نیز در مسیر حمل قرار داشته باشد. به بیمه‌نامه‌های مربوط به این نوع حمل‌ها، بیمه‌نامه‌های ترانزیت می‌گویند و نرخ و شرایط بیمه‌نامه‌های صادراتی عیناً برای آنها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

برای صدور این نوع بیمه‌نامه‌ها مجوز مدیریت بیمه‌های باربری و حمل و نقل الزامی است.

۴) بیمه باربری و حمل و نقل داخلی

کلیه تولیدات و محموله‌هایی که توسط تولیدکنندگان و تجار در محدوده جغرافیایی کشور ایران جابجا می‌شوند، توسط این بیمه تحت پوشش بیمه‌ای نزد شرکت‌های بیمه قرار می‌گیرند.

انواع بیمه باربری و حمل و نقل بر اساس پوشش

(۱) بیمه‌نامه از بین رفتن تمامی کالا (Total Loss)

بیمه Total Loss عملاً در دنیا منسوخ شده و کاربرد چندانی ندارد و اساساً به بیمه تشریفاتی یا بیمه گمرگی شهرت یافته است. براساس شرایط این بیمه‌نامه، بیمه‌گر زمانی اقدام به جبران خسارت بیمه‌گذار می‌کند که تمامی کالا و محموله در جریان حمل و به علت یکی از خطرات دریا، از بین رفته است؛ و به همین دلیل اگر بخش عمده کالا از بین رفته و صرفاً اندکی از آن باقی بماند، بیمه‌گر تعهدی در جبران خسارت کالا نخواهد داشت. بر اساس مصوبات هیئت وزیران، کالای صادراتی باید تحت پوشش بیمه‌ای قرارگیرد و چون عرف بر این است که خریدار پوشش بیمه‌ای مورد نیاز خود را که متناسب با کالاست نزد بیمه‌گر کشور خود تهیه کند این نوع پوشش بیمه‌ای صرفاً به صورت تشریفاتی و جهت ترخیص کالا برای عملیات صادرات مورد استفاده قرار می‌گرفت.

(۲) مجموعه شرایط C

خطرات تحت پوشش در مجموعه شرایط بیمه‌گران کالا با کلوز C عبارتست از:

آتش‌سوزی یا انفجار.

به گل نشستن، زمین گیر شدن، برخورد با کف دریا، غرق شدن یا واژگون شدن کشتی یا شناور.

واژگون شدن یا خارج شدن وسیله حمل زمینی از راه یا خط.

تصادم یا برخورد کشتی، شناور یا هر وسیله حمل دیگر با هر جسم خارجی به غیر از آب.

تخلیه کالا در بندر اضطراری.

فدا کردن کالا در جریان زیان همگانی.

به دریا انداختن کالا برای سبک سازی.

خسارت همگانی.

مسئولیت مشترک در تصادم.

علاوه بر خطرات اشاره شده در کلوز C، می‌توان با دریافت حق بیمه اضافی خطر عدم تحویل یک بسته کامل کالا طبق کلوز (عدم تحویل انستیتو بیمه‌گران لندن) را تحت پوشش قرار داد؛ که در این صورت باید ضمن قید شرط (عدم تحویل یک بسته کامل کالا طبق کلوز) در بخش شرایط خصوصی بیمه‌نامه، کلوز مورد اشاره نیز به بیمه‌نامه الصاق گردد.

این بیمه‌نامه با توجه به خطرات محدود خود، جزء بیمه‌نامه‌های ارزان قیمت محسوب می‌گردد، که معمولاً فقط برای برخی کالاها که احتمال خسارت‌های جزئی آنها کمتر است، به کار می‌رود؛ مثلاً برای حمل تیر آهن، ورق فولاد و ...

۳) مجموعه شرایط B

خطرات تحت پوشش در مجموعه شرایط بیمه‌گران کالا با کلوژ B عبارتست از:

تمامی خطرات ذکر شده در مجموعه شرایط C.

زلزله، آتشفشان یا صاعقه.

به دریا افتادن کالا از روی عرشه کشتی.

ورود آب دریا، دریاچه، رودخانه به کشتی، شناور، محفظه کالا، کانتینر یا محل انبار.

تلف کلی هر بسته در کشتی یا شناور و یا تلف کلی هر بسته به علت افتادن در هنگام بارگیری و یا تخلیه کشتی یا شناور.

مطابق قوانین علاوه بر خطرات مندرج در شرایط B خسارات ناشی از عدم تحویل یک بسته کامل کالا، دزدی و دله دزدی، قلاب زدگی، آبدیدگی، روغن زدگی، شکست، ریزش و خسارت ناشی از کالاهای دیگر نیز تحت پوشش بیمه می‌باشد.

فرانشیز یا سهم بیمه‌گذار از خسارت

در مجموعه شرایط B به علت پوشش خطرات اضافی در ایران، معادل ۳٪ ارزش هر بسته خسارت دیده تحت عنوان فرانشیز به عهده بیمه‌گذار خواهد بود. منظور از بسته، کوچکترین واحد بسته بندی مندرج در بارنامه می‌باشد.

برای خطراتی که بین شرایط C و B مشترک می‌باشد، فرانشیز اعمال نخواهد شد.

۴) مجموعه شرایط A

در مجموعه شرایط بیمه‌گران کالا با کلوژ A، تمامی خطرات به جز موارد استثناء شده (استثنا شده در مجموعه شرایط مذکور که در بخش استثنائات به آنها اشاره خواهیم کرد) تحت پوشش قرار می‌گیرد.

استثنائات کلوژهای سه گانه بیمه باربری و حمل و نقل

بیمه باربری و حمل و نقل با شرایط کلوژهای A+B و C به هیچ وجه شامل خطرات زیر نمی‌شود:

تلف شدن، آسیب دیدن یا هزینه در اثر ایجاد خسارت عمدی توسط بیمه‌گذار.
نشست و ریزش عادی، کسری عادی وزن با حجم و یا فرسودگی عادی مورد بیمه.
تلف شدن، آسیب یا هزینه در اثر نامناسب بودن یا کافی نبودن بسته بندی یا آماده سازی کالای مورد بیمه.
تلف شدن، آسیب دیدن یا هزینه به علت عیب ذاتی یا ماهیت کالای مورد بیمه.
تلف شدن، آسیب دیدن یا هزینه ای که علت آن تأخیر باشد، حتی اگر این تأخیر ناشی از خطرات بیمه شده باشد.
تلف شدن، آسیب دیدن یا هزینه هایی که در اثر ورشکستگی مالکان، مدیران، اجاره کنندگان یا گردانندگان کشتی به وجود آمده باشد.
تلف شدن، آسیب دیدن یا هزینه ای ناشی از کاربرد هر نوع سلاح یا وسیله ای که با انرژی اتمی یا شکست هسته ای یا واکنش مشابه دیگر یا نیرو یا ماده رادیو اکتیو باشد.
عدم قابلیت دریانوردی کشتی یا شناور و یا نامناسب بودن کشتی یا شناور برای حمل ایمن کالای مورد بیمه.
جنگ، جنگ داخلی، انقلاب، شورش، قیام و یا زد و خوردهای داخلی ناشی از این امور.
توقیف، ضبط، مصادره، تصرف یا اثرات ناشی از این امور یا اثرات ناشی از اقدام به شروع آنها.
اعتصاب، تعطیل محل کار، درگیری‌های کارگری، آشوبها و یا اغتشاشات داخلی.
هرگونه عمل تروریستی.

بعضی از استثنائات، از جمله خطر جنگ، شورش، بلوا و اعتصاب و ... با دریافت هزینه اضافه و خرید پوشش مربوط به آنها، قابل بیمه شدن می‌باشند.

۵) پوشش داخلی

در بیمه نامه‌های **باربری** و حمل و نقل داخلی خطرات تحت پوشش به دو دسته خطرات اصلی و اضافی تقسیم می‌شود که به شرح ذیل می‌باشد:

خطرات اصلی

دلیل نامگذاری خطرات اصلی این است که احتمال وقوع آنها نسبت به سایر خطرات مرتبط با کالاهای خاص بیشتر است و ارتباطی به ماهیت مورد بیمه ندارد. این خطرات عبارتند از:

آتش‌سوزی و حادثه وسیله نقلیه شامل تصادف، واژگون شدن و پرت شدن وسیله نقلیه

خطرات اضافی

این دسته از خطرات متنوع بوده و بیشتر مرتبط با نوع کالا می‌باشد که با درخواست بیمه‌گذار و پرداخت حق بیمه اضافی می‌توان آنها را پوشش داد. خطرات رایج اضافی عبارتند از:

برخورد جسم خارجی با مورد بیمه.

پرت شدن محموله از روی وسیله نقلیه؛ مشروط بر اینکه کالای خسارت دیده به رویت بیمه‌گر رسیده باشد.

بارگیری و تخلیه مورد بیمه.

سرقت کلی محموله همراه با وسیله نقلیه با فرانشیز ۲۰ درصد ارزش محموله.

خطرات اصلی به صورت پیش فرض در شرایط خصوصی بیمه باری و حمل و نقل داخلی چاپ می‌شود و خطرات اضافی باید پس از اخذ درخواست بیمه‌گذار با دریافت حق بیمه اضافی، در قسمت خطرات اصلی در شرایط خصوصی درج گردد.

درج شماره وسیله نقلیه و بارنامه در متن بیمه‌نامه باری و حمل و نقل الزامی است. در غیر این صورت متن زیر باید در شرایط خصوصی بیمه‌نامه درج گردد.

”بیمه‌گذار موظف است پیش از شروع حمل شماره وسیله نقلیه و بارنامه را کتباً به بیمه‌گر اعلام نماید. در غیر این صورت بیمه‌گر هیچگونه تعهدی در قبال خسارت وارد نخواهد داشت.“

بیمه باری و حمل و نقل

شروع و خاتمه تعهدات بیمه‌گر

بیمه‌نامه‌های باری و حمل و نقل بین‌المللی

مدت اعتبار بیمه‌نامه‌های A، B و C یکسان است. این بیمه‌نامه از زمانی که کالای مورد بیمه، از انبار یا محل نگهداری ذکر شده در بیمه‌نامه، بارگیری شود و مقصد را توسط وسیله نقلیه یا هر وسیله حمل دیگری بدون وقفه و برای اولین بار ترک نماید، آغاز و در طول جریان عادی حمل ادامه می‌یابد و در یکی از حالات زیر، هر کدام زودتر واقع شود، خاتمه می‌یابد:

به محض تخلیه کامل کالا از وسیله حمل یا وسیله نقلیه دیگر در انبار یا محل نگهداری نهایی در مقصد درج شده در بیمه‌نامه.

به محض تخلیه کامل کالا از وسیله حمل یا وسیله نقلیه دیگر به هر انبار یا محل نگهداری دیگر در مقصد مندرج در بیمه‌نامه یا قبل از آن، که بیمه‌گذار یا کارکنان وی برای نگهداری کالا در خارج از مسیر حمل یا تقسیم و توزیع کالا در نظر گرفته باشند.

هنگامی که بیمه‌گذار یا کارکنان او تصمیم می‌گیرند خارج از مسیر عادی حمل، از هر یک از وسایل حمل زمینی یا سایر وسایل حمل یا کانتینر برای نگهداری کالای مورد بیمه استفاده کنند.

به محض انقضای ۶۰ روز از تخلیه کامل کالای مورد بیمه از کشتی در آخرین بندر تخلیه.

هرگاه پس از تخلیه کالای مورد بیمه از کشتی در بندر نهایی تخلیه و قبل از انقضای مدت بیمه نامه، قرار باشد که کالا به مقصد دیگری غیر از مقصد تعیین شده در بیمهنامه حمل شود، بیمه طی مدت مقرر در شرایط بیمهنامه به اعتبار خود باقی است ولی با شروع حمل به مقصد دیگر فاقد اعتبار است.

بیمه نامه‌های داخلی

بیمهنامه داخلی از زمانی که وسیله نقلیه حامل کالا انبار یا محل نگهداری درج شده در این بیمهنامه را، به منظور شروع حمل، ترک نماید، آغاز و در طول جریان و مسیر عادی حمل ادامه می‌یابد و به محض رسیدن وسیله حمل به مقصد مندرج در این بیمهنامه خاتمه می‌یابد.

مدت اعتبار بیمهنامه ها

در صورتی که تا قبل از انقضای تاریخ مدت اعتبار بیمه نامه، طبق شرایط عمومی بیمه باربری و حمل و نقل (وارداتی و صادراتی) تمام یا بخشی از محموله حمل نشده باشد، بیمهگذار باید پیش از انقضای مدت بیمه نامه، درخواست تمدید بیمهنامه را به بیمهگر ارائه دهد تا الحاقیه مربوطه صادر گردد.

شرط طبقه بندی کشتی ها

هر نوع شناور، دریا پیما یا اقیانوس پیما با بدنه فلزی و دارای نیروی محرک، که از نظر ردهبندی توسط یکی از اعضاء یا اعضای وابسته به انجمن بین المللی موسسات ردهبندی (IACS) و یا مؤسسات مجاز ردهبندی ایرانی، مورد تأیید قرار گرفته باشد و همچنین از نظر محدودیت سنی نیز منطبق با کلوژ ردهبندی باشد، کشتی طبقه بندی شده تلقی می‌گردد.

حمل دریایی مورد بیمه باید به وسیله کشتی طبقه بندی شده صورت پذیرد، در غیر این صورت بیمهگذار موظف است مشخصات کشتی یا شناورهای مورد نظر را قبل از شروع حمل به بیمهگر اعلام نموده و موافقت بیمهگر را اخذ نماید. چنانچه حمل کالا با کشتی طبق بندی نشده بدون اطلاع بیمهگذار صورت گرفته باشد، بیمهگذار موظف است مراتب را، بلافاصله پس از اطلاع، به بیمهگر اعلام نموده و شرایط و اضافه نرخ مربوط به حمل کالا با کشتی طبقه بندی نشده را قبول نماید.

در بیمه نامه‌های باربری و حمل و نقل که وسیله نقلیه آن کشتی است قید "کشتی طبقه بندی شده طبق کلوژ پیوست" در متن بیمهنامه الزامی می‌باشد.

باتوجه به قوانین و شرایط عمومی آئین نامه بیمه باربری و حمل و نقل، در صورت درخواست بیمه‌گذار، می‌توان بابت کرایه حمل، عدم النفع و سایر هزینه‌ها، سرمایه بیمه شده را اضافه نمود. یکی از ابزارهای شناسائی مؤلفه‌های تشکیل دهنده ارزش کالای مندرج در فاکتورها برای محموله‌های بین‌المللی، استفاده از شرایط اینکوترمز می‌باشد. به عنوان مثال فاکتورهای صادره تحت شرایط FOB شامل هزینه حمل نمی‌شود.

اما درخصوص عدم النفع صرفنظر از شرایط اینکوترمز، اگر بیمه‌گذار متقاضی ارزش اضافی بابت عدم النفع باشد، باید ۱۰ درصد به سرمایه بیمه شده اضافه کند.

قراردادهای متحدالشکل خرید و فروش کالا (اینکوترمز)

اینکوترمز مجموعه‌ای از مقررات بین‌المللی برای تفسیر اصطلاحات رایج مورد استفاده در تجارت بین‌المللی است تا از چنگدگانی تفسیر این اصطلاحات در کشورهای مختلف جلوگیری شود.

در اینجا به سه کاربرد اصلی اینکوترمز اشاره می‌کنیم:

تعیین حدود مسئولیت و وظایف خریدار و فروشنده.

نحوه تقسیم هزینه‌ها.

تعیین نقطه انتقال مسئولیت (ریسک).

سومین مورد در بیمه‌های باربری حمل و نقل بسیار مهم می‌باشد.

موارد مشمول اضافه نرخ‌ها:

حمل کالا با کشتی غیر طبقه بندی.

حمل کالا با موتور لنج، دویه، بارج، لندینگ کرافت.

در صورتی که تمام یا بخشی از مورد بیمه بر روی عرشه کشتی حمل گردد و بر همین اساس بارنامه به صورت حمل روی عرشه صادر شده باشد، مسئولیت بیمه‌گر در قبال تلف یا آسیب وارد به آن قسمت از مورد بیمه، مادامی که بر روی عرشه کشتی قرار گرفته است، محدود به خطرات مندرج در کلوز C می‌باشد مگر اینکه به طور صریح در ازاء حق بیمه اضافی (در صورت درخواست

بیمه‌گر) توافق دیگری شده باشد. در مورد کالاهایی که در کانتینر فلزی تمام بسته قرار گرفته باشند یا شرایط آنها به گونه ای بوده که در عرف کشتیرانی این گونه حمل را مجاز تلقی نماید، از این شرط مستثنی می‌باشند.

در صورتی که سن کشتی بالاتر از سن مقرر در کلوز باشد باید طبق جدول اضافه نرخ، حق بیمه مربوطه اخذ گردد.

موارد مشمول تخفیف:

در صورت حمل کالا با کانتینر از مبداء تا مقصد نهایی مندرج در بیمه نامه، ۲۰ درصد تخفیف در حق بیمه منظور خواهد شد.

در صورت حمل کالا با کانتینر از مبدأ تا بندر مقصد مندرج در بیمه نامه، ۱۰ درصد تخفیف در حق بیمه منظور خواهد شد.

در صورت حمل کالا با هواپیما یا قطار از مبداء تا مقصد مندرج در بیمه نامه، به ترتیب ۲۵ درصد و ۱۰ درصد تخفیف در حق بیمه منظور می‌شود.

در صورت حمل کالا از کشورهای همسایه، حق بیمه شامل ۲۰ درصد تخفیف می‌گردد. (به استثنای کشورهای همسایه که در آنها جنگ یا شرایط ناپایدار سیاسی وجود دارد.)

در صورت پرداخت نقدی، حق بیمه ۱۰ درصد تخفیف محاسبه خواهد شد.

وظیفه بیمه‌گذار در ارائه اطلاعات به بیمه‌گر

بیمه‌گذار موظف است کلیه اطلاعات راجع به حمل کالا شامل:

مشخصات کامل کالا.

تعداد دفعات حمل کالا.

مشخصات وسیله حمل کالا (یا وسایل حمل در صورت حمل و نقل ترکیبی).

حداکثر ارزش کالا در هر حمل.

تاریخ حرکت کالا.

بهای هر قسمت از محموله بیمه شده قبل یا بلافاصله بعد از حمل.

حداکثر ارزش کالا قبل از ورود وسیله حمل به مقصد را به بیمه‌گر اعلام نماید.

وظایف بیمه‌گذار در صورت وقوع خسارت

بیمه‌گذار یا نمایندگان او در صورت بروز حادثه و فقدان یا خسارت کالا، وظایف زیر را برعهده دارند:

برای هر بسته ای که مفقود شده، بلافاصله از متصدیان حمل و نقل و یا مقامات بندر و یا متصرفان دیگر کالا، کتباً درخواست پرداخت خسارت نمایند.

در مورد خسارت‌های مشهود، به محض اطلاع و قبل از تحویل گرفتن مورد بیمه از متصدیان حمل و نقل و یا سایر متصرفان کالا را به صورت کتبی تقاضای بازدید نماید. در مورد خسارت‌هایی که در هنگام بازدید مشخص می‌گردد، گواهی مربوط را که به امضای آنها رسیده باشد، دریافت و از نامبردگان درخواست پرداخت خسارت نماید.

در مواردی که از سالم بودن کالا مطمئن نباشند، به هیچ وجه نباید رسید بدون قید و شرط به متصدیان حمل و نقل بدهند. (در چنین مواردی باید حق خود را برای مطالبه خسارت با قید در ورقه بارنامه یا رسیدی که به متصدیان حمل و نقل می‌دهند، محفوظ دارند). هرگاه در هنگام تحویل کالا زیان یا آسیبی مشهود نباشد، بیمه‌گذار یا نمایندگان وی باید حداکثر ظرف سه روز از تاریخ تحویل کالا و اطلاع از خسارت، مراتب را کتباً با پست سفارشی یا تلگرام یا اظهارنامه به متصدیان حمل و نقل اعلام نمایند.

به صاحبان کالا و نمایندگان ایشان توصیه می‌شود مقررات ادارات و گمرک بندر تخلیه را دقیقاً مطالعه و رعایت نمایند.

سایر وظایف بیمه‌گذار در صورت وقوع خسارت

در مواردی که تمام یا قسمتی از کالا از طرف مؤسسه حمل و نقل به بیمه‌گذار و یا نمایندگان او تحویل نشود، نامبردگان موظفند پس از تنظیم صورت جلسه کسر تخلیه، گواهی کتبی عدم تحویل را از مؤسسه مزبور بخواهند. در صورتی که گواهی عدم تحویل در موعدهای مقرر در زیر صادر نشود، بیمه‌گذار باید حداکثر ظرف مدت یک هفته درخواست خسارت را به وسیله اظهارنامه رسمی به مؤسسه حمل و نقل تقدیم نماید و مراتب را به اطلاع بیمه‌گر برساند.

در صورت حمل با کشتی حداکثر ۷ ماه پس از تخلیه کالا از کشتی.

در صورت حمل با کامیون و قطار حداکثر ۷ ماه پس از ورود وسیله حمل به مرز.

در صورت حمل با هواپیما حداکثر ۳ ماه پس از تخلیه کالا از هواپیما.

بیمه‌گذار و یا نمایندگان او موظفند در مورد خسارت مشهود که به موجب این بیمه‌نامه بیمه‌گر تعهد جبران آن را دارد، چنانچه مورد بیمه در ید متصدیان حمل و نقل است قبل و یا بلافاصله پس از تحویل گرفتن کالا از آنها، و چنانچه خسارت در انبار گمرک مشاهده شود، قبل از تحویل گرفتن از انبار، مراتب را به بیمه‌گر یا مؤسسات مجازی که توسط بیمه مرکزی ایران معرفی خواهند شد، اعلام نموده و درخواست بازدید از کالا را نماید.

اسناد مورد نیاز برای درخواست خسارت

بیمه‌گذار و یا نمایندگان وی موظفند در اسرع وقت کلیه اسناد و مدارک مربوط به خسارت را به بیمه‌گر تسلیم نمایند. از جمله اسناد یاد شده عبارتند از:

اصل بیمه‌نامه یا گواهی بیمه.

اصل فاکتور کالا با مشخصات کامل و صورت توزین و بسته بندی.

کلیه نسخه‌های اصلی بارنامه دریایی و یا بارنامه‌های دیگر.

صورت ریز بسته بندی.

گواهی مبداء.

گواهی بازرسی کالا در مبداء.

صورت وضعیت کالا در موقع تحویل گرفتن و صورت وضعیت میزان وزن کالا در آخرین مقصد مندرج در بیمه نامه.

جواز سبز گمرکی و صورت جلسه کشف اختلاف در صورت صدور.

گواهی مبداء.

گواهی کسر تخلیه یا عدم تحویل (در صورت کسری کالا).

گزارش بازدید خسارت که باید توسط بیمه‌گر یا یکی از مؤسسات مجازی که توسط بیمه مرکزی ایران معرفی گردیده اند تهیه شده باشد. (گزارش بازدید نماینده لویدز در صورتی که خسارت خارج از کشور واقع شده باشد).

در صورتی که بیمه‌گر علاوه بر مدارک نامبرده نیاز به مدارک دیگری داشته باشد. باید بلافاصله از بیمه‌گذار مطالبه نماید و بیمه‌گذار موظف است مدارک مورد نیاز را در اختیار او قرار دهد.

کالاهایی که به صورت جفت یا دست عرضه می‌شوند

در مورد کالاهایی که به صورت جفت یا دست عرضه می‌شوند. بیمه‌گر صرفاً به جبران خسارت به تناسب مبلغ بیمه شده می‌پردازد. بدون توجه به ارزش جفت یا دست بودن کالا، مگر آنکه صریحاً توافق دیگری شده باشد.

جمع آوری : باربری تهران سی تی

<http://www.tehrancyco.ir>

باربری تهران سی تی